

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำของผู้บริหารการพยาบาล บรรยากาศองค์การ
กับประสิทธิผลขององค์การพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ
โรงพยาบาลสังกัดสำนักงานการแพทย์ กรุงเทพมหานคร

นางสาวดวงเนตร ภู่วัฒนวินิชย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2549
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, LEADERSHIP OF NURSE
ADMINISTRATORS, ORGANIZATIONAL CLIMATE, AND NURSING ORGANIZATIONAL
EFFECTIVENESS AS PERCEIVED BY STAFF NURSES, HOSPITALS UNDER
THE JURISDICTION OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Miss Duangnate Puwatanavanich

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science Program in Nursing Administration

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2006

Copyright of Chulalongkorn University.

491041

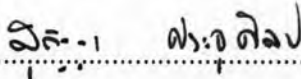
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำของผู้บริหารการพยาบาล
บรรยากาศองค์การ กับประสิทธิผลขององค์การพยาบาล ตามการรับรู้ของ
พยาบาลประจำการ โรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร
โดย นางสาวดวงเนตร์ ภู่วัฒนวิชัย
สาขาวิชา การบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ประจุศิลป์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารการพยาบาล

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ร.ต.อ.หญิง ดร.ยุพิน อังสุโรจน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร.พวงเพ็ญ ชุณหปราณ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ประจุศิลป์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุขีวะ)

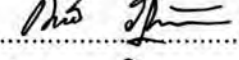
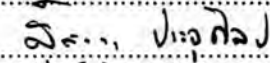
ดวงเนตร์ ภูวัฒน์วนิชย์ : ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพยาบาล บรรยากาศองค์การ กับประสิทธิผลขององค์การพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร (RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, LEADERSHIP OF NURSE ADMINISTRATORS, ORGANIZATIONAL CLIMATE, AND NURSING ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS AS PERCEIVED BY STAFF NURSES, HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา ผ.ศ. ดร. สุกัญญา ประจุศิลป์, 128 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำของผู้บริหารการพยาบาล บรรยากาศองค์การ กับประสิทธิผลขององค์การพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลประจำการ จำนวน 374 คน ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม ปัจจัยส่วนบุคคล ภาวะผู้นำของผู้บริหารการพยาบาล บรรยากาศองค์การ กับประสิทธิผลขององค์การพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และวิเคราะห์ความเที่ยงของแบบสอบถามโดยหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ .93 .95 .94 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และสมการถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ประสิทธิผลขององค์การพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลสังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.25$)
2. ปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน มีความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิผลขององค์การพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ($r = -.166, -.078$ ตามลำดับ)อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ภาวะผู้นำของผู้บริหารการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลขององค์การพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ($r = .504$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. บรรยากาศองค์การ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลขององค์การพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ($r = .821$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ภาวะผู้นำของผู้บริหารการพยาบาล บรรยากาศองค์การ เป็นตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ ประสิทธิผลขององค์การพยาบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมี สัมประสิทธิ์การพยากรณ์ร้อยละ 68 ($R^2 = .680$) โดยมีสมการในรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้

$$Z' = .772* Z_{\text{บรรยากาศองค์การ}} + .092* Z_{\text{ภาวะผู้นำของผู้บริหารการพยาบาล}}$$

สาขาวิชา...การบริหารการพยาบาล.....ลายมือชื่อนิสิต.....
ปีการศึกษา...2549.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4777834636 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD : LEADERSHIP OF NURSE ADMINISTRATORS / ORGANIZATIONAL CLIMATE / NURSING ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS

DUANGNATE PUWATANAVANICH : RELATIONSHIPS BETWEEN PERSONAL FACTORS, LEADERSHIP OF NURSE ADMINISTRATORS, ORGANIZATIONAL CLIMATE, AND NURSING ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS AS PERCEIVED BY STAFF NURSES, HOSPITALS UNDER THE JURISDICTION OF BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. SUKUNYA PRACHUSILPA , DNSc. 128 pp.

The purposes of this research were to study the relationships between personal factors, leadership of nurse administrators, organizational climate, and nursing organizational effectiveness as perceived by staff nurses, hospitals under the jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration. The research subjects consisted of 374 staff nurses, randomly selected through multi-stage random sampling technique. The research instruments were adopted and developed by the researcher, namely leadership of nurse administrators, organizational climate, and nursing organizational effectiveness questionnaire. The instruments' Cronbach's alpha coefficients were .93 .95 .94 respectively. The data were analyzed by Pearson's product moment correlation coefficient, and to determine variables which could be predict the nursing organization effectiveness.

The major findings were as followed :

1. The overall nursing organizational effectiveness as perceived by staff nurses in hospitals under the jurisdiction of Bangkok metropolitan administration were at the middle level. ($\bar{X} = 3.25$).
2. There were negatively significant relationships between personal factors (education and experience) and nursing organizational effectiveness as perceived by staff nurses. ($r = -.116, -.078$) at .05 level.
3. There was positively significant relationship between leadership of nurse administrators and nursing organizational effectiveness as perceived by staff nurses. ($r = .504$) at .05 level.
4. There was positively significant relationship between organizational climate and nursing organizational effectiveness as perceived by staff nurses. ($r = .821$) at .05 level.
5. Leadership of nurse administrators, organizational climate were the variables that could predict the organizational effectiveness. The predictive ability are accounted for 68 percent ($R^2 = .680$) of the variance.

$$Z' = .772* Z_{\text{organizational climate}} + .092* Z_{\text{leadership of nurse administrators}}$$

Field of study ... Nursing Administration...Student's signature *Duangrade Puwatanavanich*
 Academic year... 2006.....Advisor's signature *Sukunya Prachusilpa.*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุกัญญา ประจุศิลป์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่อง ต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบคุณ เป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ พ.ต.ต.หญิง ดร.พวงเพ็ญ ชุณหปราณ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำ เกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล และคำแนะนำที่ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลและ หัวหน้าพยาบาลฝ่ายการพยาบาล ทั้ง 9 แห่ง และ พยาบาลประจำการทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย และขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์ที่กรุณาสนับสนุนเงินทุนบางส่วนในการทำวิจัย

ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา ที่ให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้าศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ ผู้วิจัยขอกราบรำลึกถึงพระคุณบิดามารดาอันเป็นที่รักยิ่ง ที่อบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษา เป็นกำลังใจและช่วยเหลือทุกสิ่ง ทุกอย่าง เป็นอย่างดีตลอดมา ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่านที่ช่วยเหลือ และให้กำลังใจมาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
แนวเหตุผลและสมมติฐาน	4
ขอบเขตของการวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
กรอบแนวคิดในการวิจัย	54
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	55
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	80
สรุปผลการวิจัย.....	81
อภิปรายผลการวิจัย	82
ข้อเสนอแนะ	87

	หน้า
รายการอ้างอิง	89
ภาคผนวก	96
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	97
ภาคผนวก ข หนังสือขออนุมัติผู้ทรงคุณวุฒิ.....	99
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัย	105
ภาคผนวก ง หนังสือรับรองการวิจัยในมนุษย์.....	107
ภาคผนวก จ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	109
ภาคผนวก ฉ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร การพยาบาล บรรยากาศองค์การ ประสิทธิภาพขององค์การพยาบาล	120
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	128

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการ จำแนกตาม โรงพยาบาล สังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร.....	57
2	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามภาวะผู้นำของผู้บริหารการพยาบาล บรรยากาศองค์การ และประสิทธิผลขององค์การพยาบาล ตามการรับรู้ของ พยาบาลประจำการ โรงพยาบาล สังกัดสำนักการแพทย์ กรุงเทพมหานคร....	65
3	จำนวนและร้อยละของพยาบาลประจำการ จำแนกตามอายุระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และแผนกที่ปฏิบัติงาน.....	69
4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง และระดับของภาวะผู้นำของ ผู้บริหารการพยาบาลจำแนกตามรายด้านและโดยรวม.....	71
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง และระดับบรรยากาศองค์การ จำแนกตามรายด้านและโดยรวม.....	73
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเบ้ ความโด่ง และระดับของประสิทธิผลของ องค์การพยาบาล จำแนกเป็นรายด้านและโดยรวม.....	75
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำของผู้บริหารการพยาบาล บรรยากาศ องค์การ กับประสิทธิผลขององค์การพยาบาล ตามการรับรู้ของพยาบาล ประจำการ	77
8	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างตัวแปรพยากรณ์ ที่ได้รับการ คัดเลือกเข้าสู่สมการถดถอย กับประสิทธิผลขององค์การพยาบาล อำนาจการ ทำนาย (R^2) และอำนาจการทำนายเพิ่มขึ้น (R^2 change)	78
9	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ(b)และคะแนน มาตรฐาน(Beta) ของตัวแปรพยากรณ์ประสิทธิผลขององค์การพยาบาล	79
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของภาวะผู้นำของผู้บริหารการพยาบาล จำแนกรายข้อ	121
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของ บรรยากาศองค์การ จำแนกรายข้อ	123
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของ ประสิทธิผล ขององค์การพยาบาล จำแนกรายข้อ.....	126

สารบัญญภาพ

แผนภาพที่		หน้า
1	การจูงใจและรูปแบบบรรยากาศของพฤติกรรมองค์การ.....	34
2	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	54